

FOCOLARE Hvad har økologisk pasta, jordbærkompot i balsamicoeddike og antirynkecreme med pave Benedikts rundskrivelser at gøre? En hel del når producenten hedder Terre di Loppiano. Terre di Loppiano er en smuk gammel vingård i Chianti-distriktet – men den er ikke en helt almindelig virksomhed.

Den tilhører nemlig Focolare-bevægelsen, som opstod i 1940'erne under luftbombardementerne af Trento i Norditalien. Her samledes en gruppe unge kvinder i beskyttelsesrummene. De var blevet inspirerede af tanken om broderskab mellem mennesker og brændte for at leve Evangeliet i hverdagen. I 1944 organiserede de sig i det første bofællesskab. I nærheden af Firenze. Her byggede man i de følgende år byen Loppiano, hvor der i dag lever ca. 800 personer fra 60 lande. Hverdagen leves som så mange andre steder; men målet er at leve efter en fællesskabsbaseret spiritualitet, hvor etniske og kulturelle forskelle er en berigelse og ikke en forhindring. I dag er der 35 små focolarebyer spredt på fem kontinenter.

Fællesskabsøkonomi

I takt med at globaliseringen har sat en ny økonomisk dagsorden har bevægelsens tanke om fællesskab og broderskab mellem mennesker udviklet sig fra det lokale til det globale fællesskab. I 1991 besøgte Chiara Lubich (Focolare-bevægelsens stifter) Brasilien. Sao Paulo set oppe fra flyet var et fascinerende syn; men kranen af favelas omkring den smukke gamle bykerne lignede en tornekrone, tænkte Chiara. Hvad er det egentlig for en verden, der magter at bygge skyskrabere, men ikke kan forhindre at børn dør af sult hver eneste dag, spurgte hun sig selv.

Ideen om fællesskabsøkonomi blev født under Chiara Lubichs besøg i Brasilien. Tanken var at bruge markeds kræfter konstruktivt til målet om at omsætte idealen om broderskab til konkret økonomisk virkelighed. Snart opstod en idé om at udvikle en ny form for økonomisk tænkning. Man ville motivere virksomheder til at netværke og pulje en del af overskuddet til projekter for mindre privilegerede. En tredjedel af overskuddet skulle investeres i sociale projekter, en anden tredjedel i at lære personalet i virksomhederne mere om tanken bag fællesskabsøkonomi. Den sidste tredjedel skulle gå til investeringer i virksomheden. Grundfilosofien bagved var at skabe fællesskabsånd i virksomhederne, op-

Venskab og markedsoekonomi

Focolares bud på en humanisering af globaliseringen.

Tekst: Lisbeth Rütz

mærksomhed på hinanden og bedre evne til at rumme også de svage medarbejdere.

Styrken ved konceptet med fællesskabsøkonomi er, at det kan bruges i alle kulturer uanset religiøs medarbejdernes tilhørsforhold. I dag har mere end 750 virksomheder i hele verden sluttet sig til projektet med fællesskabsøkonomi.

Mikrolån og resocialisering

Et eksempel på hvordan en almindelig virksomhed kan praktisere ideen om fællesskabsøkonomi er den filippinske Kabayan Bank. Den tilbyder samme bankydelser som andre banker, men er alligevel helt sin egen. Kabayan Bank har nemlig en missions- og visionserklæring på sin hjemmeside. Erklæringen udtrykker "tillid til det guddommelige forsyn" og sætter sig for at udvikle medarbejdernes potentiale bedst muligt så kunderne – især de små virksomheder – kan få så god en service som overhovedet muligt.

Tidligere kørte den familiedrevne bank som en helt almindelig virksomhed. Man var egentlig ikke interesseret i at ekspandere, men valgte på inspiration af Focolare at satse på et mikrokreditprogram. Programmet er målrettet fattige mennesker der vil starte egen virksomhed. Der lånes små beløb ud uden sikkerhed både til grupper og til enkeltpersoner. "Mikrokreditte har ført til et paradigmeskift i vores bank. Den har fået os til at se de fattiges potentiale", siger en af bankens ejere, Teresa Ganzon.

Et andet eksempel på fællesskabsøkonomi er kooperativet Roberto Tassano i Genua. Giacomo Linaro og Piero Cattani havde et lille firma, der reparerede husholdningsmaskiner. Firmaet blev omdannet til et kooperativ og tog navn efter en god ven der var død ved en ulykke. I kooperativet netværker mange forskellige slags virksomheder, blandt andet plejehjem, feriecentre med social profil og konsulentvirksomheder. En del af overskuddet bliver puljet og brugt til at skabe nye arbejdspladser i kooperativet for marginaliserede på arbejdsmarkedet – for eksempel prøveløsladte og exnarkomaner.

Men fællesskabsøkonomi er nu også blevet et fag på universitetet. Hvert eneste år kommer der nye specialer og Phd-afhand-

linger om emnet. Så luftige begreber som "kærlighed" og "broderskab" bliver indført i de økonomiske studier. "I fællesskabsøkonomien står effektivitet og lønsomhed ikke i modsætning til hinanden. Fællesskabsøkonomien forener effektivitet og solidaritet og vil gerne fremelske en giverkultur, der ikke ser de fattige som et problem, men tværtimod som en kostbar resurse", fortæller Benedetto Gui, professor i økonomi ved universitetet i Bologna. Gui har arbejdet videnskabeligt med emnet og rejst over hele verden for at studere fællesskabsøkonomi i praksis.

Sibillas og Elizabeths erfaringer

Herhjemme er der ikke så mange endnu, som har erfaringer med fællesskabsøkonomi. Men i juli holdt professor Gui seminar om ideen for en lille gruppe interesserede. Sibilla van Haastrecht fra Focolare-fællesskabet på Strindbergsvej i Valby fortalte K. O. om sine egne erfaringer. Som helt ung var hun med til at skaffe sponsorer til og organisere et cykelløb. Pengene fra projektet var med til at financiere et hospitalsbyggeri i Cameroun.

I Loppiano arbejdede hun på keramikværkstedet Centro Ave, som laver sakral kunst. Her oplevede hun en atmosfære, der var meget anderledes og mere åben end på andre arbejdspladser.

En anden af deltagerne på seminaret var Elizabeth Knox-Seith, der er præst ved Helligåndskirken i København og engageret i den nye klosterbevægelse, som arbejder på at grundlægge nye, klosterliggende fællesskaber i Danmark.

En stor inspirationskilde for hende har været det økumeniske Iona-fællesskab, hvor beboerne giver 10 % af deres indtægt til sociale projekter. Hun interesserer sig først og fremmest for fællesskabsøkonomi som et redskab til at leve mere socialt ansvarligt i sin hverdag.

Pave Benedikt og markedstænkningen

Når man køber pastaen, frugtkompotten og rynkecremen fra Terre di Loppiano, køber man også filosofien om broderskab på tværs af territoriale og åndelige grænser. Og den filosofi har fundet genklang hos pave Benedikt.

For tre år siden kom hans tredje rundskrivelse "Caritas in Veritate" – hans første om sociallære og den første rundskrivelse om sociallære siden "Centesimus Annus" af Johannes Paul II (1991). Det ligner en tanke, at den blev lanceret umiddelbart før G8-topmødet i Italien, for "Caritas in Veritate" er en protest mod den vilde kapitalisme og dens tro følgesvende, grådighed og kynisme. Globaliseringen og den verdensomspændende økonomiske krise er den dystre baggrund for rundskrivelsen, der analyserer krisen, men ikke kommer med direkte anvisninger på, hvordan den skal konfronteres.

Focolares indflydelse på rundskrivelsen er sine steder meget tydelig i Caritas in Veritate – for eksempel i kapitel 3 med overskriften "Broderskab, økonomisk udvikling og det civile samfund". Paragraf 34 fokuserer på giverkulturen, som er en central størrelse hos Focolare. "Mennesket

er skabt til at give og til at modtage; herved udtrykker og realiserer mennesket sin åndelige dimension," (side 46).

I samme kapitel kommer Focolare-begreber som "venskab" og "fællesskab" på banen. De skal være med til at humanisere globaliseringen og markedstænkningen, der ikke i sig selv ses som noget dårligt:

"Kirkens sociallære hylder den opfattelse, at sande menneskelige relationer – som venskab og fællesskab, solidaritet og gensidighed også kan eksistere i økonomiske sammenhænge; ikke kun uden for disse eller som noget der efterfølgende kan hægtes på. Det økonomiske område er hverken økonomisk neutralt eller umenneskeligt og antisocialt af væsen. Også dét er omfattet af menneskets virke og må netop derfor struktureres og institutionaliseres med udgangspunkt i moralske synspunkter," (side 50).

I paragraf 46 nævner pave Benedikt fællesskabsøkonomi som et godt eksempel. Der tales om en ny form for virksomhed, der inddrager både det private og det offentlige og ikke udelukker profit

"Men betragter profitten som et middel til opnåelse af både sociale og menneskelige mål (side 67). Disse virksomheder er parate til "at opfatte profitten som et middel til at opnå en menneskeliggørelse af både markedet og hele samfundet" (side 67)

Det er i synet på profit som et gode, så længe det ikke er et mål i sig selv, at pave Benedikt og Focolarebevægelsens tanker om fællesskabsøkonomi finder hinanden. Det skal blive spændende at følge resultaterne, efterhånden som tanken om fællesskabsøkonomi omsættes mere og mere i praksis.

Læs mere om fællesskabsøkonomi på Focolarebevægelsens websites www.edc-online.org/en og www.focolare.dk. Alle citater fra Caritas in Veritate er fra den danske oversættelse v. Hans Thulstrup m. p. Thomas Birkheuser som teologisk rådgiver. Rundskrivelsen er kommet i år på Ansgarstiftelsens forlag, se www.katolsk.dk

